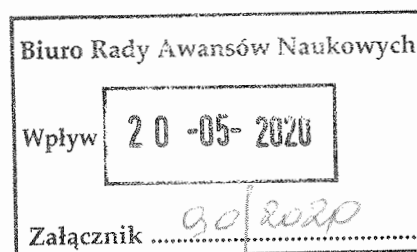

Prof. dr hab. Marzenna Anna Weresa
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Kolegium Gospodarki Światowej
Instytut Gospodarki Światowej

**Recenzja dorobku naukowo-badawczego, dydaktyczno-organizacyjnego
i współpracy międzynarodowej dr Marleny Dzikowskiej w związku
z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk
ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia**

1. Podstawy formalno-prawne sporządzenia recenzji

Niniejsza recenzja została przygotowana w związku z powołaniem mnie przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów na recenzenta, o czym informuje pismo Przewodniczącej Rady Awansów Naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu dr hab. Barbary Jankowskiej (pismo nr BRAN/67/2019 z dnia 17 grudnia 2019 r.). Do pisma dołączono kopię dokumentu Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów o powołaniu komisji habilitacyjnej oraz dokumentację Habilitantki obejmującą następujące dokumenty:

- wniosek do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 29.04.2019 o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego;
- kopię dyplomu potwierdzającego uzyskanie stopnia doktora;
- autoreferat Habilitantki przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych w języku polskim i języku angielskim;
- wykaz dorobku Habilitantki, w tym wykaz publikacji, opis osiągnięć dydaktycznych i działalności popularyzującej naukę;
- oświadczenia współautorów publikacji Habilitantki na temat ich wkładu w przygotowanie współautorskich opracowań naukowych;
- egzemplarz monografii stanowiącej osiągnięcie naukowe „The Role of the Subsidiary in International Business”, Palgrave Macmillan 2019 oraz kserokopie opublikowanych opracowań.

Celem recenzji jest ocena czy osiągnięcia Habilitantki spełniają wymogi określone w art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jednolity: Dz. U. z 2017, poz. 1789). Podstawą do oceny dorobku naukowo-dydaktycznego, popularyzatorskiego i współpracy międzynarodowej Habilitantki są kryteria zawarte w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165).

2. Charakterystyka sylwetki naukowej Habilitantki

Dr Marlena Dzikowska jest absolwentką Wydziału Gospodarki Międzynarodowej, Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu (2008 r.), gdzie uzyskała również stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii nadany w 2012 roku uchwałą Rady Wydziału na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pt. „Wpływ delokalizacji modułów łańcucha wartości na konkurencyjność polskich przedsiębiorstw” napisanej pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Mariana Goryni.

Habilitantka zdobywała doświadczenie zawodowe pracując w sektorze szkolnictwa wyższego. Od 2012 roku jest zatrudniona w Katedrze Konkurencyjności Międzynarodowej na Wydziale Gospodarki Międzynarodowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, najpierw jako asystent, a od 2013 r. jako adiunkt. Jednocześnie Habilitantka odbywała trzy kilkumiesięczne staże zagraniczne: w Copenhagen Business School w Danii (luty-kwiecień 2015), w Adam Smith Business School w University of Glasgow (kiwiecień-wrzesień 2015) oraz w Zurich University of Applied Sciences (styczeń-grudzień 2019), co pozwoliło jej poznać międzynarodowe środowisko prowadzenia badań. Warsztat naukowo-badawczy i dydaktyczny doskonaliła również w czasie licznych szkoleń w kraju i za granicą. Dotyczyły one głównie metod badawczych (m.in. warsztaty metodologiczne dla doktorantów i pracowników UEP, modelowanie równań strukturalnych, analizy wielowymiarowe) oraz obsługi programów statystycznych (m.in. program Statistica).

3. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Habilitantka wskazała we wniosku i autoreferacie jako swoje najważniejsze osiągnięcie naukowe monografię pt. „The Role of the Subsidiary in International Business”. Książka

napisana jest w języku angielskim i wydana w 2019 r. za granicą przez wydawnictwo Palgrave Macmillan 2019; obejmuje 137 stron.

Głównym celem monografii jest identyfikacja i interpretacja zależności zachodzących między czynnikami, które decydują o tym jakie funkcje w sieciach wartości przedsiębiorstw międzynarodowych pełnią ich spółki-córki zlokalizowane w Polsce oraz pokazanie w jaki sposób te funkcje ewoluowały na przestrzeni lat. Cel główny zrealizowany został według szczegółowo zaplanowanego postępowania badawczego, w którym Habilitantka wyróżniła dziewięć celów cząstkowych. Na podstawie przeglądu literatury przedmiotu z zakresu biznesu międzynarodowego – ujęć teoretycznych oraz badań empirycznych – Habilitantka sformułowała dziewięć hipotez badawczych (szczegółowo przedstawionych w rozdziale 4 oraz w autoreferacie na s. 16-17). Hipotezy są przemyślane i tworzą ze sobą spójną całość powiązaną z celami badania.

Przedmiotem dociekań naukowych Habilitantki jest specjalizacja funkcjonalna spółek córek przedsiębiorstw międzynarodowych. Lektura monografii pozwala stwierdzić, iż znalazła ona problem naukowy dotychczas nie w pełni zbadany i w monografii zaproponowała wyjaśnienie tego problemu. W rozdziale 1 monografii Habilitantka wyczerpująco omówiła znaczenie tematu dla nauki i praktyki gospodarczej – naukowców, menedżerów, polityków gospodarczych. W pełni zgadzam się z argumentacją przedstawioną w rozdziale 1 – temat jest ważny i stosunkowo mało rozpoznany w literaturze z zakresu biznesu międzynarodowego. Dominujący w literaturze nurt badań odnoszący się do funkcjonowania przedsiębiorstw międzynarodowych to zagadnienia takie jak np. determinanty ich działalności inwestycyjnej, motywy czy strategie firm międzynarodowych. Habilitantka znalazła więc lukę badawczą i wybrała interesujący problem badawczy. Zaproponowała inne, szersze niż łańcuch wartości podejście do tematu specjalizacji funkcjonalnej spółek-córek, odnosząc ją do sieci wartości przedsiębiorstwa międzynarodowego. W rozdziale 1 uzasadniła konieczność poszukiwania bardziej usystematyzowanego podejścia do specjalizacji funkcjonalnej wskazując, iż dotychczas prowadzone były głównie badania jakościowe tego zagadnienia (opisane m.in. w publikacjach M. Sass i A. Szalavetz, 2013, oraz Tippmanna et al., 2018). W jednej z wcześniejszych swoich prac Habilitantka wraz z U. Anderssonem (2018) zaproponowała inne podejście do analizy roli strategicznej spółki córki. Monografia Habilitantki stanowi kontynuację tych badań.

Zaproponowane podejście zostało dobrze osadzone w teorii biznesu międzynarodowego, zwłaszcza wykorzystano dorobek teorii internalizacji i teorii sieci biznesowych, które omówiono w rozdziale 2 z perspektywy obowiązków funkcjonalnych realizowanych przez filie

przedsiębiorstw międzynarodowych. Moim zdaniem zabrakło w monografii odniesienia do teorii kosztów transakcyjnych. Wprawdzie Habilitantka świadomie pominęła tę teorię w swoich rozważaniach i wyjaśnia ten brak na początku rozdziału 2 (s. 13-14), jednak nie jest to według mnie wyjaśnienie wystarczająco przekonujące. Rozszerzenie teoretycznego wątku monografii o dorobek nowej ekonomii instytucjonalnej mogłoby wzbogacić warstwę poznawczą monografii pokazując czy, i w jaki sposób wybór formy ekspansji na rynki zagraniczne jest uwarunkowany funkcjami spółek-córek. Warto byłoby również rozwinąć krytyczną analizę wybranych koncepcji teoretycznych, natomiast Habilitantka skupiła się przede wszystkim na wskazaniu ich wkładu do analizowanej problematyki dotyczącej obowiązków funkcjonalnych realizowanych przez filie przedsiębiorstw międzynarodowych, pozostawiając bez szerszego komentarza słabości perspektywy analitycznej przyjętej w danej koncepcji teoretycznej. Najbardziej wartościową częścią rozdziału 2 jest analiza przyczyn konkurowania filii przedsiębiorstw międzynarodowych o obowiązki funkcjonalne oraz wskazanie konsekwencji tego zjawiska zarówno z perspektywy centrali, jak i spółek-córek. Ponadto, niewątpliwie wartością dodaną tej pracy, zwłaszcza dla menedżerów jest to, że ewolucję funkcjonalnej specjalizacji spółek-córek zilustrowano przykładami filii międzynarodowych przedsiębiorstw działających w Polsce.

Uzupełnieniem rozważań teoretycznych są dalsze studia literaturowe dotyczące badań empirycznych nad funkcjami spółek-córek. Wyniki tych analiz Habilitantka prezentuje w rozdziale 3. W tabeli 3.1. (s. 35-39) zestawiono publikacje poświęcone tej problematyce w ujęciu chronologicznym. Następnie Habilitantka analizuje wyniki badań uzyskane przez badaczy tego zagadnienia systematyzując dotychczasowe studia nad tematem i wyodrębniając 2 główne nurty: skoncentrowane na zasobach i konfiguracji oraz skoncentrowane na obowiązkach. Szkoda, że ten podział nie został zastosowany we wcześniejszej części rozdziału 3 tj. w tabeli 3.1. Uczyniłoby to ten rozdział bardziej przejrzystym i spójnym. Niemniej jednak, mimo tego niedociągnięcia można uznać, że systematyzacja wyników badań dotyczących ról spółek-córek przedsiębiorstw międzynarodowych stanowi wartość dodaną monografii Habilitantki.

Następnie Habilitantka przedstawiła własne ujęcie analityczne, które opracowała już we wcześniejszych swoich pracach i rozwinęła w monografii. Podejście to nawiązuje do ról strategicznych spółek-córek przedsiębiorstw międzynarodowych. Takie podejście pozwoliło jej na wyodrębnienie czynników determinujących te role i zaproponowanie w rozdziale 4 ujęcia modelowego opisującego zależności między nimi. Model jest dość rozbudowany, zawiera różnorodne elementy wpływające na funkcje pełnione przez filie, takie jak: czynniki

wewnętrzne, w tym zdolności filii czy inicjatywa w konkuroowaniu o zakres obowiązków oraz zasoby wewnętrzne i zewnętrzne. Czynnikiem tym odpowiadają sformułowane w tym rozdziale hipotezy. Następnie Habilitantka dokonała operacjonalizacji hipotez i przedstawiła szczegóły badania empirycznego – wykorzystane wskaźniki, dane oraz scharakteryzowała próbę badawczą. Głównym źródłem danych o filiach firm międzynarodowych działających w Polsce w latach 2012-2017 były bazy danych AMADEUS oraz EMIS, zidentyfikowano ponad 2000 takich filii. Dane te posłużyły do badań ankietowych, które pozwoliły zebrać szczegółowe informacje o 193 spółkach-córkach przedsiębiorstw międzynarodowych (uzyskano je ankietując losowo wybraną próbę 1000 filii). Na podkreślenie zasługuje precyzyjna charakterystyka próby badawczej oraz zestawienie jej z danymi GUS dla całej grupy filii przedsiębiorstw międzynarodowych działających w Polsce, co pozwoliło odnieść badaną próbę do całej populacji. Bardzo szczegółowo opisano proces zbierania danych i ich wykorzystanie, wskazuje to na rzetelność badawczą Habilitantki.

Rozdział 5 to w mojej opinii najbardziej wartościowa część monografii. Zawiera on wyniki badań empirycznych Habilitantki. Przedstawiono w nim badaną próbę 193 spółek-córek pod kątem funkcji w łańcuchu wartości, jakie realizują w Polsce. Ponadto, badanie empiryczne pozwoliło na określenie w jaki sposób funkcje te uległy zmianom między okresami 2012-2013 i 2015-2016. Habilitantka wykazała, iż zmiany miały najczęściej charakter zwiększenia zakresu obowiązków filii, szczególnie zostały również przeanalizowane dane dotyczące utraty niektórych funkcji w łańcuchu wartości lub pozyskania nowych funkcji.

Druga część badania empirycznego Habilitantki obejmowała wyznaczenie czynników determinujących obowiązki funkcjonalne spółek-córek przedsiębiorstw międzynarodowych, które wyodrębniono w hipotezach przedstawionych w rozdziale 4. W tym celu Habilitantka zastosowała opracowany przez siebie model i metodę modelowania równań strukturalnych bazujących na analizie wariancji. Zaproponowany model, jego empiryczna weryfikacja i sformułowane na tej podstawie wnioski są autorskim wkładem Habilitantki do ekonomii, który rozszerza dotychczasową wiedzę na temat pełnionych przez spółki-córki funkcji i czynników determinujących te funkcje.

Cenne jest ponadto to, że Habilitantka w końcowej części rozdziału 5 wskazuje na ograniczenia swoich badań. Świadczy to o Jej dojrzałości badawczej i rzetelności warsztatu.

Do wskazanych powyżej wielu walorów monografii należy jednak dodać pewne jej niedoskonałości. Zabrakło zakończenia pracy i wyraźnie sformułowanych szczegółowych wniosków dla poszczególnych grup odbiorców, o których obszernie pisała Habilitantka w rozdziale 1. O ile wskazówki dotyczące kierunków dalszych badań zawarte w ostatnim

podrozdziale rozdziału 5 można uznać za wnioski dla przedstawicieli środowiska naukowego, to nie ma wyraźnych implikacji wyników badań dla polityki gospodarczej i dla menedżerów. Szkoda, że Habilitantka nie zdecydowała się na podsumowanie badań w osobnej części, w której znalazłyby się wnioski z analizy literatury oraz własnych badań empirycznych i rekomendacje wynikające z badań dla wszystkich grup odbiorców monografii.

Podsumowując ocenę głównego osiągnięcia naukowego Habilitantki chciałabym podkreślić, iż mimo sformułowanych powyżej pewnych uwag krytycznych uważam, że przeprowadzane przez Habilitantkę badania są oryginalne i wartościowe - wnoszą one znaczący wkład do nauki w dyscyplinie ekonomia. Osiągnięcie odnoszące się do warstwy teoretyczno-metodologicznej polega na systematyzacji badań w zakresie funkcji filii przedsiębiorstw międzynarodowych, zaproponowaniu autorskiego modelu opisującego czynniki determinujące te funkcje oraz przedstawieniu propozycji metody pomiaru obowiązków funkcjonalnych spółek-córki. W warstwie empirycznej osiągnięciem Habilitantki jest zastosowanie autorskiego modelu do analizy specjalizacji funkcjonalnej zlokalizowanych w Polsce spółek-córek przedsiębiorstw międzynarodowych. Ponadto, jej badania pozwoliły na identyfikację zakresu i kierunku zmian zachodzących w zakresie obowiązków funkcjonalnych tych filii.

4. Ocena pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Badania Habilitantki prowadzone po doktoracie koncentrowały się na różnych aspektach umiędzynarodowienia przedsiębiorstw. Można je podzielić na trzy główne nurty dotyczące:

1. internacjonalizacji przedsiębiorstw i ich międzynarodowej konkurencyjności,
2. organizacji przedsiębiorstw międzynarodowych,
3. łańcucha wartości przedsiębiorstwa.

W ramach pierwszego nurtu Habilitantka zajmowała się wspólnie z innymi członkami zespołów badawczych, które były zaangażowane w realizację tych badań, wyznaczeniem wpływu przystąpienia Polski do strefy euro na procesy umiędzynarodowienia polskich przedsiębiorstw i ich międzynarodową konkurencyjność. Dodatkowo, uwagę skupiono także tym szansach i zagrożeniach wynikających ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych. Kontynuacją tego wątku były badania wpływu globalnego kryzysu gospodarczego na międzynarodową pozycję konkurencyjną polskich przedsiębiorstw i czynników ją wyznaczających. Na podkreślenie zasługuje to, że badania koncentrowały się na mikroekonomicznych aspektach konkurencyjności międzynarodowej, co jest spójne z całym

dorobkiem Habilitantki, w którym w centrum analiz znajduje się przedsiębiorstwo. Rezultatem tych badań jest kilkanaście publikacji wieloautorskich z udziałem Habilitantki.

Drugi nurt badań dotyczący organizacji przedsiębiorstw międzynarodowych zaowocował opracowaniem przez Habilitantkę (we współpracy z innymi badaczami tej problematyki) typologii spółek-córek przedsiębiorstw międzynarodowych pod względem ich statusu autonomii decyzyjnej. Ponadto, analizie poddano determinanty decydujące o zmianie pozycji filii zagranicznych w sieciach przedsiębiorstw międzynarodowych. Innym wątkiem była również identyfikacja wpływu filii zlokalizowanych w Polsce na innowacyjność polskich przedsiębiorstw. Dotychczasowe wyniki tych analiz zostały zaprezentowane w formie referatów na kilku prestiżowych międzynarodowych konferencjach naukowych (m.in. na cyklicznej konferencji EIBA oraz na konferencji World Economy 2019).

Trzeci nurt badań Habilitantki jest kontynuacją jej zainteresowań naukowych rozwijanych przed doktoratem i badań przedstawionych w dysertacji. Dotyczy on łańcucha wartości przedsiębiorstwa z uwzględnieniem aspektów relokacji modułów łańcucha wartości przedsiębiorstwa oraz funkcji pełnionych przez zlokalizowane w Polsce filie przedsiębiorstw międzynarodowych. W ramach tego nurtu powstały najbardziej dojrzałe opracowania Habilitantki, w tym samodzielna monografia pt. „Delokalizacja i konkurencyjność przedsiębiorstw – w poszukiwaniu mechanizmu wpływu” (Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań 2017), artykuły opublikowane w czasopismach takich jak *Argumenta Oeconomica*, *Ekonomista*, *Gospodarka Narodowa*, *European Journal of International Management* oraz wiele wystąpień z referatami na międzynarodowych konferencjach naukowych.

W sumie w ciągu 8 lat jakie minęły od uzyskania stopnia doktora (2012) Habilitantka opublikowała 39 prac naukowych oraz występowała z referatami na 22 konferencjach. Od strony ilościowej dorobek jest spory, przy czym prawie $\frac{3}{4}$ tych prac to publikacje przygotowane we współautorstwie.

Poza monografią stanowiącą najważniejsze osiągnięcie naukowe Habilitantka opublikowała po doktoracie:

- 1 samodzielną monografię w j. polskim;
- 3 artykuły indeksowane przez Journal Citation Reports (w tym 1 we współautorstwie);
- 15 artykułów naukowych, w tym 11 we współautorstwie;
- 17 rozdziałów w monografiach (w tym 15 we współautorstwie);
- 2 monografie jako współredaktor naukowy.

Według skali punktowej MNiSW jej dorobek publikacyjny po doktoracie daje 327 pkt, a łączny współczynnik wpływu (*Impact Factor*) wynosi 2,059. Dane bibliometryczne dorobku naukowego Habilitantki to: według bazy Google Scholar h-index=6, liczba cytowań = 150; wg bazy Web of Science h-index=3, liczba cytowań=27.

Oceniając dorobek publikacyjny od strony ilościowej należy uznać go za wystarczający z punktu widzenia wymogów stawianych osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego. Warto podkreślić, że znaczna część publikacji Habilitantki jest rezultatem projektów badawczych pozyskanych w drodze konkursów i finansowanych ze źródeł zewnętrznych, takich jak: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2 projekty), Narodowe Centrum Nauki (4 projekty). Habilitantka pełniła również funkcję kierownika projektu NCN uzyskanego w konkursie SONATA 5. Ponadto, od 2008 roku jest członkiem zespołów realizujących projekty w ramach badań statutowych katedry, a w latach 2012-2014 uzyskała środki na własny projekt dla Młodych Naukowców i Doktorantów finansowany przez Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu.

Realizując badania Habilitantka współpracuje z zespołami badaczy z macierzystej uczelni oraz z SGH, a także z zespołami z ośrodków zagranicznych – m.in. z pracownikami katedry International Economics, Government and Business z Copenhagen Business School.

Praca naukowa to także przygotowywanie recenzji opracowań naukowych. Dr M.Dzikowska współpracowała jako recenzent z następującymi czasopismami: Baltic Journal of Management, European Journal of International Management, International Journal of Management and Economics. Była również recenzentem referatów przygotowywanych na konferencje międzynarodowe. W szczególności warto podkreślić, że została trzykrotnie wyróżniona (2015, 2016, 2017) za przygotowanie recenzji na coroczne konferencje European International Business Academy.

Oceniając dorobek Habilitantki, należy wspomnieć o działalności eksperckiej. Do dorobku eksperckiego można zaliczyć analizę konkurencyjności polskich przedsiębiorstw działających w branży obronnej zleconą przez Polską Izbę Producentów na Rzecz Obronności Kraju oraz recenzję raportu pt. „Identyfikacja łańcuchów wartości w obszarach inteligentnych specjalizacji Mazowsza”. przygotowaną dla Danae Sp. z o.o.

O jakości pracy Habilitantki świadczą uzyskane przez nią nagrody za działalność naukową. Była laureatką zespołowej nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2012), nagrody Rektora UEP (2017), nagrody Fundacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu (2014). Ponadto, jej prace były nagrodzone na konferencjach międzynarodowych – m.in. Best Paper Award for a Young Scholar na konferencji Aalborg Conference Revisiting Internationalisation:

Dynamics, Diversity And Sustainability za referat pt. „Value chain module relocations of Polish micro- and small-sized companies operating in automotive and clothing industries” (2012), Outstanding Paper (nagroda zespołowa) za referat pt. „SMEs among ambitious internationalizers in the global economic crisis realm – the case of Poland”, wygłoszony w czasie Scientific Conference ENTRE -Advancing Research in Entrepreneurship in Global Context (2016).

Podsumowując ocenę pozostałego dorobku naukowo-badawczego Habilitantki należy podkreślić dużą aktywność naukową Habilitantki, której wyrazem jest udział w wielu projektach naukowych, wartościowe publikacje oraz liczne wystąpienia na konferencjach.

5. Dorobek dydaktyczny

Doświadczenie dydaktyczne Habilitantki obejmuje prowadzenie różnorodnych form zajęć na UEP – wykładów, ćwiczeń, seminariów – w języku polskim i angielskim, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, licencjackich i magisterskich oraz na studiach podyplomowych i MBA. Prowadzone przedmioty (np. International Strategic Business Analysis, Global Sourcing, Przedsiębiorczość międzynarodowa, Strategia i zachowania organizacyjne przedsiębiorstw w biznesie międzynarodowym) ściśle korespondują z profilem zainteresowań naukowych Habilitantki. Praca dydaktyczna to również seminaria dyplomowe – prowadziła jako promotor 27 prac licencjackich (w j. polskim i angielskim) oraz sprawowała opiekę nad 19 pracami dyplomowymi w ramach programów MBA.

Inna aktywność dydaktyczna Habilitantki to współautorstwo materiałów dydaktycznych. W ramach projektu finansowanego przez Unię Europejską pt.: „Transfer of experimental and innovative teaching methods for business education” (program Leonardo da Vinci Transfer of Innovation, projekt nr 2010-1-PL1-LEO05-11462) była współautorką studium przypadku o firmie W. Kruk z branży jubilerskiej. Realizując kolejny projekt dydaktyczny finansowany ze środków UE „Personnel for the Economy” przygotowała we współpracy z dr hab. B.Jankowską dwa kursy e-learningowe, a w ramach kolejnego projektu UE pt. „Strategic Management Games – innovative teaching method for business education” współtworzyła scenariusz symulacyjnej gry edukacyjnej.

Habilitantka pełni ponadto funkcję promotora pomocniczego 3 rozpraw doktorskich (2 postępowania zakończone nadaniem stopnia doktora, a jedno postępowanie w toku).

Ważnym zrealizowanym przez Habilitantkę zadaniem dydaktyczno-organizacyjnym była również praca w Komisji rekrutacyjnej ds. naboru na studia stacjonarne oraz pełnienie funkcji sekretarza programu MBA, prowadzonego na Wydziale Gospodarki Międzynarodowej we współpracy Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu z Georgia State University w Atlancie.

Podsumowując, Habilitantka jest dydaktykiem aktywnym na różnych polach – od prowadzenia zajęć i seminariów oraz udziału w kształceniu młodej kadry jako promotor pomocniczy prac doktorskich, po prace nad nowymi formami zajęć dydaktycznych, takimi jak e-learning, gry symulacyjne, studia przypadków.

6. Działalność popularyzatorska

Działalność popularyzatorska Habilitantki jest stosunkowo skromna. Do dorobku na tym polu można zaliczyć seminaria zorganizowane dla przedsiębiorców prezentujące wyniki badań prowadzonych w ramach dwóch projektów naukowych. Jedno z tych seminariów miało na celu popularyzację współpracy z przedsiębiorstwami w opracowywaniu studiów przypadku, wykorzystywanych w badaniach naukowych i dydaktyce. Dobrym przykładem ciągłej aktywności na rzecz lokalnego środowiska była współorganizacja w latach 2008-2015 serii wykładów otwartych prowadzonych przez przedstawicieli biznesu oraz znanych zagranicznych wykładowców. Celem tych wydarzeń była popularyzacja wiedzy ekonomicznej wśród studentów, uczestników programów MBA i przedstawicieli środowiska naukowego. Ponadto, Habilitantka przygotowała 4 artykuły popularnonaukowe opublikowane w Rzeczpospolitej (2011/198) i w czasopiśmie EIBAzine.

Do upowszechniania wyników badań przyczynia się także współpraca Habilitantki z biznesem, której rezultatem są 2 ekspertyzy.

Dorobek na rzecz popularyzacji nauki oceniam pozytywnie, ale uważam, że można byłoby oczekiwać większej aktywności Habilitantki w pozanaukowym środowisku społeczno-gospodarczym.

7. Współpraca międzynarodowa

Dr Marlena Dzikowska jest bardzo zaangażowana we współpracę z zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Po doktoracie odbyła 3 dłuższe zagraniczne staże badawcze:

- roczny staż w Zurich University of Applied Sciences, School of Management and Law (2019)
- staż w University of Glasgow w Adam Smith Business School (5 miesięcy w 2016 r.);
- staż w Copenhagen Business School (1,5 miesiąca w 2015 r.).

Krótsze wyjazdy zagraniczne to dwutygodniowy pobyt w Univeristy of Reading, Henley Business School oraz trzy szkolenia za granicą, które odbyła w 2016 r. w różnych ośrodkach za granicą – w Henley Business School, Univeristy of Ljubljana, Erasmus University Rotterdam.

Habilitantka brała również udział w wielu konferencjach międzynarodowych, prezentując wyniki swoich badań. Staże naukowe i udział w konferencjach pozwoliły jej nawiązać kontakt z naukowcami z zagranicznych ośrodków zajmującymi się problematyką biznesu międzynarodowego. Rozwinęła współpracę z Profesorem Ulfem Anerssonem z Mälardalen University of Sweden oraz BI Norwegian Business School w zakresie badania ról spółek-córek w łańcuchach wartości przedsiębiorstw międzynarodowych. Efektem tej współpracy był wspólny referat na konferencję międzynarodową, w przygotowaniu jest także wspólny artykuł.

Kolejny ważny element współpracy międzynarodowej Habilitantki to współpraca z – Profesorem Jensem Gammelgaardem oraz Profesorem Bjornem Jindra z Copenhagen Business School, której efektem jest referat zaprezentowany podczas konferencji European International Business Conference (2016), dalsze działania to planowany wspólny artykuł naukowy.

Innym obszarem działalności Habilitantki prowadzonej we współpracy międzynarodowej była organizacja wykładów otwartych dla studentów, a także warsztatów metodologicznych dla doktorantów i pracowników UEP we współpracy z Georgia State University, University of Ljubljana, Univeristy of Birmingham, University of Manchester, Bournemouth University.

O silnej pozycji dr M. Dzikowskiej w międzynarodowym środowisku naukowym świadczy pełnienie funkcji wiceprzewodniczącej European International Business Academy Early Career Network (ECN), działającej przy European International Business Academy. Ta sieć naukowa ma na celu rozwijanie umiejętności badawczych oraz ułatwianie nawiązywania współpracy międzynarodowej młodych naukowców.

W podsumowaniu tej części recenzji należy wskazać na dużą różnorodność inicjatyw realizowanych przez Habilitantkę we współpracy z zagranicą, zarówno naukowych, jak i dydaktycznych. Uważam, iż osiągnięcia dr M. Dzikowskiej we współpracy międzynarodowej

spełniają kryteria dotyczące współpracy międzynarodowej stawiane habilitantom w rozporządzeniu MNiSW (Dz. U. Nr 196, poz. 1165).

8. Wniosek końcowy

Po zapoznaniu się z dorobkiem naukowo-badawczym, dydaktycznym, popularyzatorskim oraz osiągnięciach we współpracy międzynarodowej dr Marleny Dzikowskiej uważam, iż spełnia on wymagania określone w art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. (Dz. U. Nr 196, poz. 1165).

Najważniejsze osiągnięcie naukowe Habilitantki, jakim jest monografia pt. „The Role of the Subsidiary in International Business. Functional Responsibilities in the MNE's Value Network”, Palgrave Macmillan 2019, jest oryginalnym i dojrzałym opracowaniem naukowym i wnosi znaczący wkład do ekonomii międzynarodowej. Tym samym w mojej opinii może być podstawą do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

Bardzo pozytywnie oceniam także pozostały dorobek naukowy, dydaktyczny i popularyzatorski oraz współpracę międzynarodową Habilitantki. Na tej podstawie z pełnym przekonaniem popieram wniosek dr Marleny Dzikowskiej o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

Warszawa, 05.05.2020